

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE DNIA 4 Września. V. S. ROKU 1866.

ROSSYA.

S. PETERSBURGVS. d. 28 Sierpnia. Położeni wliczbie zginionych bez żadney wiadomości, teraz okazani poległemi w bitwie, wymazują się z rang listy: Półku Pskowskiego Muszkietyerów Kapitan Dmitriew, Chorąży Ungernsternberg; Archangelhorodzkiego muszkietyerów Major Nikitin, Chorąży Stefanowski; 5 strzelców Porucznik Niemira. Wiborgskiego muszkietyerów Kapitan Hładyszew, Chorąży Taranow. Podolskiego muszkietyerów Porucznicy Lewaszow, Efimowicz, Podporucznik Krzyczki. Twerskiego dragonii Porucznik Czerniak, Chorąży Maliszew. Małorossyjskiego grenadyerów Kapitan Tirk, Porucznik Bobrowski. Smoleńskiego muszkietyerów Podporucznik Karsałow, Chorąży Lazarenko. Elizabetgrodzkiego huzarów Półkownik Rosławlew, Rotmistrz Turczaninów, Kornet Lorencow. S. Petersburgskiego dragonii Chorąży Lalen. Narwskiego muszkietyerów Porucznik Sumcow, Podporucznik Sukin, Chorążowie Szyrokoy, Pedasz; Butyrskiego muszkietyerów Kapitan Jachontow, Porucznik Tirinow, Podporucznicy Lebedenko, Jewlew.

Podpółkownik Gołownin przyięty do służby. J. J. M. za doniesieniem GL. Glassenap oświadczyć raczył najwyższe ukontentowanie tym, którzy się dystyngowali przy podbiciu miasta Derbent, mianowicie Szefom: 16 półku strzelców GM. Lychaczow; Kazańskiego muszkietyerów GM. Meier; Borysochlebskiego dragonii GM. Dechterew; Wołochodzkiego muszkietyerów GM. Uszakow; Nizehorodzkiego dragonii komendantowi Półkownikowi Stal, Mozdokskiego kozaków komendantowi Łuczkin, Wołzkiego Tarasowi, Choperskiego X. Bagration, i wielu innym Officyerom.

Imperator Imć rozkazał, ażeby przez czas oddalenia się z tej stolicy X. Alexandra Kurakina, wyznaczonego nadzwyczajnym i pełnomocnym posłem u dworu Wiedeńskiego, urząd Kanclerza orderów Rossyjskich sprawował tajny Konsyliarz Senator Arseniewski. W monetynym departamencie zarządzać ma tajny Konsyliarz Kaczko; naczelnikiem laboratorium będzie stanu Konsyliarz Zaycow. Wice Gubernatorem Chersonskim został stanu Konsyliarz Powalo Szweykowski. Brygadyer Gudowicz teraz aktualny stanu Konsyliarz umieszczony w departamencie pocztowym, Aktualny stanu Konsyliarz Kartwelin został Kaukazkim Gubernatorem cywilnym. Towary przywiezione na okrętach Amerykańskiej kompanii Nadzieia i Newa bez cła przyjąć kazano.

AUSTRYA.

WIEDEN d. 3 Września. Przez Trieste wiadomość odbieramy, że do tego portu spodziewano się dni ostatnich Sierpnia powrotu eskadry Kapitana Lepine, na której GM. Bellegarde prowadził 4 t. Austryaków do Albanii. Słychać, że w tej prowincyi wszystkie trudności ułatwione zostały, tak dalece, iż obecność wojsk naszych zdała się mniej potrzebną. Czekamy dokładniejszego opisanja; tymczasem z pomienionego portu donoszą, że dziś handel na morzu Adryatyckim mniej przeszkodządy, i kwitnołby zupełnie, gdyby Anglicy nie zatrzymywali statków kupieckich, którym innych Mocarstw okręta wolnie zegłować dopuszczają. W Sinigaglia mieście państw Kościelnych, odprawuje się w Sierpniu wielki iarmark, w r. terazn, chociaż okręt Angielski żaden do portu nie zawinął, kupców jednak i rozmaitych towarów było bardzo wiele.

Od granic Tureckich doniesiono, że Czerny stanowią sam na czele armii Chrześcijańskiej, szturmem wzięł Belgrad; inni mówią, że zamek Sabacz doznał tego losu. Już ostrzegać nie trzeba, że wszystkie wiadomości

z krajów Ottomańskich i Serwii przychodzące w podeyżeniu mieć trzeba; w tych stronach niema regularney komunikacyi, rapportów urzędowych; w mocy iest korespondentów iakie bądź wieści, nawet wątpliwe i zmyślone, za granicę przesyłać udając za prawdziwe, Turkom lub Serwianom pomyslnie, iak sami jednym lub drugim sprzyiają. Belgrad zapewne głodem dobytý nie będzie, mając obficie dostarczoną żywność z Węgierskich krajów. Nie mniej trudno wziąć szturmem warowną twierdzę; iezeli albowiem Czerny pracując tak długo nie dobył Sabacz, spodziewać się nie powinien, ażeby większą łatwość znalazł pod warownym Belgradem, który iak dawniey był przedmurzem Chrześcijańskim od ściany Tureckiey, tak dziś prowincye Selima 3 od zachodu zasłania.

Mówiliśmy dawniey o podwyższeniu podatków u nas; kładniemy osnowę edyktu Cesarskiego. Od wstąpienia naszego na tron, powiada Monarcha, w r. 1792 spadły na państwo kłeski niewyrachowane; przeciąg panowania 15 letniego zaięły po większej części 3 nieszczęśliwe wojny. To nayboleśnieszka oycowskiemu sercu, że poddanym ciężary nowe musi narzucać, gdy spodziewał się każdy odetchnąć w pokoju. Wszystkie wojny konieczne były i nieuchronne, wszystkie wymagały naywiększego sił natężenia, wszystkie drogośmy przypłacili, pomnażając długi skarbowe, podwyższając podatki, ustępując Belgium, Lombardyą, Toskanią, Wenecyą, Tirol, dzierzawy Szwabskie. Trzeba jednak Monarchią utrzymywać w dawney świetności, trzeba myśleć o pozostałych krajów bezpieczeństwie i obronie, chociaż środki do tego służące mniej są łatwe. Dawniey można było zaciągać ogromne summy za granicą na hypotekę dochodu prowincyi utraconych; dziś nowe źródło pracowicie odkrywać przychodzi.

Widział narod, że na wydatek iedney tylko kampanii nie dostarczyły kilkoletnie daniny; dobrowolne składki, wymuszone pożyczki, rozliczne ofiary, ledwie część czwartą zastąpiły wojennego wydatku; co gorsza, zbyt opieszale były wnoszone do skarbu. Nadzwyczajne podatki nie naywięcey przynosiły; tymczasem nieurodzajne lata, oderwanie kroców tysięcy rąk od rzemiosł i rolnictwa do broni, wstrzymany przemysł, zawieszony handel, kilkakrotne wojsk nieprzyjacielskich wtargnienia do Austryi, wyciągnęły z kraju gotowiznę, przez kampanie Flandryjskie, Rzeskie, i Włoskie znacznie uszczuploną w pierwszych latach, i sprawiły drożyznę u nas niesłychaną. Trzeba było zastąpić niedostatek gotowizny bankocetłami; te nazbyt rozmnożone cenę straciły, upadł kredyt; potrzeby zaś rosły coraz bardziej. Z iedney strony leczyć wypadało koniecznie rany zadane oyczyźnie, z drugiej opłacać procenta od długów dawnych nowemi powiększonych, naostatek wynaleść fundusz do zniesienia tychże długów.

W r. 1804 rząd obrał pewne środki do zmniejszenia bankocetłów; przerwała wkrótce wojna robotę; rozmnożyły się ieszcze bardziej, przy powiększonych potrzebach Monarchii. Gdybyśmy wszystko zostawić chcieli w stanie dzisiejszym, pewna zguba. Udałby się więc do poddanych, z ufnością, że oyczyźnie wołające nie odmówią ratunku; ten w ich iest moc; chociaż wyniszczeni wojną, ieszcze kray z przepaści wydzwignąć potrafią. Dali tylekroć dowody przywiązania, gorliwości, wierności w szczęśliwszych czasach; większa iest chwała to czynić w naygorszych. Spodziewać się trzeba niewątpliwie, iż Węgrzyni zawsze wspaniali i hojni, którzy inne prowincye niedawno tak potężnie zasilali, szczerobliwi dla obywatelów prywatnych, skąpemi być nie zechcą dla dobra Monarchii, a Czechom, Austryakom, Gallicyanom, Morawczykom wyprzedzić się nie dadzą. Gdyby nie nagłą była potrzeba, Cesarz nie żądałby od

poddaństwa bolesnych ofiar; lecz stan państwa jest dziś taki, że przez nagie tylko i gwałtowne lekarstwa być może polepszony. W tych wyborze chciał rząd uniknąć wszelkiej gwałtowności, wiedząc, że te mogłyby przynieść upadek handlu, zniszczenie kredytu, zgubić tysiące rodzin; obrane są najprzyzwoitsze środki zgodne z sprawiedliwością, ażeby nikt nad możność i miarę majątku swojego, nic dla skarbu nie czynił. Dla tych przyczyn stanowimy.

1. Chcąc zmniejszyć cyrkulujące bankocetle, skarb zaciąga u obywatelów sumę 75 mill. złot. ryń; hipoteka tego długu oparta na podwyższonem ciele od cukru, kawy, cacao. Ten dług z procentem 5 i pół, w 5 latach równemi częściami będzie zapłacony, monetą i bankocetlami w półowie. Obywatel nie mający ruchomego i nieruchomego majątku nad 10 t. wolen jest od pożyczki; spodziewa się jednak Monarcha, że każdy z nich cokolwiek przyłożyć się zechce do ulżenia publicznych ciężarów; kto ma 10 do 15 t. da zł. 100, od 15 do 20 t. zł. da 150; i tak daley w górę postępując do 100 t. Kto zaś majątku ma nad 100 t. od każdych 5 t. przewyżki da po zł. 50.

2. Zaczynając od r. 1807 przez lat 5 obywatele do każdego złotego ryń. podatku po 30 graycarów dopłacać powinni.

3. Przez te lat 5 kto płaci fassya, 50 od 100 przydawać obowiązany będzie.

4. Dochód z podwyższonej opłaty od soli, tabaki, poczty, cła, przez lat 5 obracany być ma na wykupienie bankocetłów.

5. Wszelka moneta zdawkowa bita przez te lat 5 poświęca się temu celowi, lub która wnidzie do kass rządowych; iakoteż podatek od łota srebra przerobionego 12 graycarów, od złota wagi czerw. złotego graycarów 20.

6. Z tych wszystkich podatków 16 procentów przeznaczają się do kassy dług publiczny umarzającej.

7. Do wszystkich w powszechności podatków dotąd opłacanych, dodawać mają obywatele 50 procentów, co także służyć będzie do wykupienia bankocetłów.

8. Zboża odtąd żadnego skarbowi dostarczać nie mają, lecz zamiast onego pieniądze według ceny.

9. Od stęplowania towarów na komorach celnych stanowią się nowy podatek. Nakoniec powtarza Monarcha, iż obywatele Węgierscy dobrowolnie przyłożyć się zechcą do wyliczonych podatków, iako zawsze gorliwi o dobro powszechne, i ułatwią rządowi środki przedsięwzięte dla ulżenia ciężaru innym prowincjom.

W twierdzy Czeskiej Josephstadt proces G. Mack został ukończony; wyrok Cesarzowi do potwierdzenia przywiózł G. Schwenhal; słychać, iż wódz nieszczęśliwy bardziej niż przestępca, niewinnym uznany, otrzyma dymissyą. X. Aversberg, który mostu Wiedeńskiego według rozkazu nie spalił, znajduje się w Koenigsgratz przed sądem, którego Prezydentem jest G. Harnoncourt.

Główny arsenał Monarchii Austriackiej odtąd będzie w mieście Węgierskiem Leopoldstadt Comitatu Neutra; tu Arcy X. Karol sprowadzać kazał kule armatne i bomby, które od lat wielu leżały w fossach naszych, zkad ich Francuzi dobywać nie chcieli. W mieście Steyer Austrii wyższej robiono dotąd wiele strzelby dla wojsk Austriackich; tu była szkoła główna rozmaitych rzemieślników do tego potrzebnych; wszystko do Węgier przenosimy. 5 kompanii artyllerzystów pracuje u nas nad robieniem ładunków we dnie i w nocy.

Jest pogłoska, iż Elektor Saski iako Arcy Marszałek Rzeski, rozkazał nadworney radzie z Wiednia, i Kamerze z Wetzlaru przenieść się do Drezna, i obowiązek pełnić. Dwór nasz nie myśli pozwalać na zabor przez Francuzów i Bawarczyków Saltzburga, Innviertel, drugich prowincyi; owszem zdaje się Arcy X. Karol tak rozrządzać wszystko, żeby w potrzebie 200 t. żołnierza stanąć mogło w polu. G. L. Meerveld wyznaczony Ambassadorem w S. Petersburgu z pensją roczną 90 t. zł. ryń. prócz wydatku na ekwipaż potrzebnego. G. Andreossy znajduje się u nas, mając wkrótce przedsięwziąć do Węgier podróż nową. Zawczora G. Spangen, który w Memmingen poddał się Francuzom, niewinnym ogłoszony; muzyka wojskowa przed mieszkaniem jego stanowiący, doniosła o tém obywatelem Wiedeńskim. Dowiedł przed sądem wojskowym, że w mieście otwartem postawiony, bronić się nie mógł przewyższającej sile, bez próżnej ofiary ludu męznego, który wolał zachować

Monarsze i Oyczyźnie na przyszłą potrzebę. Słychać, iż Minister Berthier rozkazał nakoniec ienców Austriackich z Cyrkułu Szwabskiego prowadzić do granic oyczystych. Za 4 tygodnie wojsko liczne zgromadzić się ma pod murami naszymi.

Pod Ebreichsdorf nad Dunaiem liczną artylleryą rezerwową zprowadzić kazano. Garnizon stolicy naszej ma dziś woienną postać. Wszystkie znaki Cesarsko Niemieckiej dostojności iedne po drugich nikną w Wiedniu, nawet mundur gwardyi Niemieckiej ma być wkrótce odnieniony. Zmyślona wiadomość była, że Ambassador Francuzki G. Sebastiani, z Orsowy do nas powraca; owszem przez Bukarest pośpieszył do Constantinopola. Dywan Pruskim okretom pozwolił handel prowadzić na morzu Czarnem. W Stiryi wiele dóbr skarbowych zprzedawać kazano za gotowiznę; sumę obróciemy na spłacenie długów niektórych za granicą, iako to bankierom Frankfortu, Ratisbony, Lipska, Auszpurga, Berneńskim, Amsterdamskim, Rotterdamu, Zurich, Florencyi, Genui.

WŁOCHY.

NEAPOL d. 10 Sierpnia. Józef Buonaparte przybywszy do głównej armii, która pod Masseną dokazuje w Calabryi, często radę zwoływa Generalów, iakim najlepiej sposobem nieprzyjaciel być może pokonany, i wypędzony z kraju, a spokojność mieszkańcom przywrócona iak narychle. O bitwach stoczonych z Anglikami i Calabrami nic nie mówią Francuzi, głosząc tylko, że Massena wkrótce do Sycylii przejdzie, iakby nie miał w Neapolitańskim Królestwie z kim walczyć. W stolicy naszej aresztowano zastępcę Nuneyusza stolicy Apostolskiej, Konsulów Sardyńskiego i Szwedzkiego; nikt jeszcze odezwy nie czyni przeciwko złamaniu prawa narodów. Podobnym sposobem przytrzymanym został Micheroux były Minister Ferdynanda 4, który został u nas nie chcąc iechać za dworem do Palermo; w Rzymie równy los potkał X. Graviña; przyczyny domyślić się nawet nie możemy.

Policya tutejsza ogłosiła, że d. 6 w stolicy naszej i okolicach bunt nowy miał wybuchnąć; na ten koniec Angielska flotta wysadzić chciała na brzeg dywizyą żołnierza swego zmocnioną kilka t. ludu z więzień i galer uwolnionego. Już statki przybywały z Sycylii; lecz Francuzi ostrożność zachowali; więc nieprzyjaciel zawinął do wyspy Capri, podobno przedsięwzięcie na inny czas odkładając. Zbiegłym do Neapolu obywatelom Calabryi raz jeszcze kazano powracać do domów swoich; tak wielka ich liczba w mieście była, że rząd mógł lękać się rozruchu. Zbrojne okręta Angielskie pokazują się dość często w odnodze naszej. Kraiowi Neapolitańskiemu nowe urządzenia dawny podział zostawiają na 13 prowincyi, Neapol, 3 Abruzzo, Lavora, 2 Principato, Melisa, Basilicata, Bari, Apulia z Calabrye.

TURCYA.

CONSTANTINOPOL d. 9 Sierpnia. Sułtan niedawno wysłał do Adrianopola Baszę dla przywrócenia spokojności. Jańczarowie chcieli go namówić, ażeby stanowiący na ich czele, ogłosił zniesienie wiadomego podatku, i rozwiązanie wojsk regularnych. Wierny Monarsze Oficyer czyni nadzieję buntownikom; tymczasem pisze tajemnie do Baszy Kadri, ażeby z żołnierzem po Europejsku ćwiczonem pośpieszał, i rokosz orężem usmierzył. List przejęty. Roziątrzeni Jańczarowie wpadli do pałacu, Baszę udusili. O tém uwiadomiony Selim z wysłał innego Baszę z rozkazem, ażeby Kadri mocy użył przeciw nieposłusznym.

Ci z Adrianopola wychodzą w pole do spotkania; zwyciężył regularny żołnierz; lecz do Constantinopola powracać iemu kazano, ponieważ obywatele całej Romelii broń wziwszy zwyciężonym leżą na pomoc.

D. 5 gdy w stolicy naszej żołd płacono wojsku załogę trzymającemu, powstał rozruch od Jańczarów; obywatele znaczniejsi na morze uciekali; rząd zamknął kawiarnie i tym podobne domy na przedmieściach Pera i Galata; użyto wszelkiej ostrożności; przekładano ludziom nispokojnym nieprzyzwoitość ich postępków; naostatek przed wieczorem wystrzał z armat w Tophana ogłosił przywrócenie porządku, i powrót Sułtana do pałacu. Między Baszą Bagdadu i Królem Perskim iawna nieprzyjaźń; pierwszy wojsko zgromadził do o-

bozu mil z od miasta rozbitego, spodziewając się przy-
jścia Feth Ali Szacha. Przyczyna niezgody: Abdulrah-
man rządca Kurdistanu lękając się gniewu pomienione-
go Baszy, uciekł do Persów szukając opieki; Król żąda
koniecznie, ażeby do rządów utraconych mógł zbieg po-
wrócić bezpiecznie, na co nie zezwalają Turcy.

BRYTANNIA W.

LONDYN d. 29 Sierpnia. Z Quebec i Hallifax, miast Canady i nowej Szkocji, płynęła do Anglii kupiecka flotta z 20 żagłów złożona, pod zastoną korwety. D. 14 pod grad. 47 szerokość, 34 długość. nasze statki potkały okręt lin. Francuzki; ten był Veteran od 74 armat, kommandy H. Buonaparte. Widząc niebezpieczeństwo Anglicy, gdy walczyć nie podobna było, uciekać chcieli; wiatr przeciwny nie dozwolił, z blizą się nieprzyjacieli, uchodzi korweta, statki kupieckie spuszczaią żagle; kommandant Francuzki lud z nich i droższe sprzęty na swój okręt przenosić każe, statki nasze pali i zatapia. Wkrótce potem spotkawszy Amerykański oddział Anglików, i do ojczyzny odprowadzić każe. Już przybyło do Portsmouth 6 Kapitanów z kilku maytkami. Ci świadczą: że okręt Francuzki po długiej żegludze w złym jest stanie, zostawili go nasi o mil 200 od Brestu, dokąd czyliż do innego z Francuzkich portów miał zawinąć; że H. Buonaparte obszedł się z ięćcami przyzwoicie; odłączył się od eskadry Adm. Willaumetz podobno blisko Havany, który także powraca do Europy; o ich wyprawie, zabranej zdobyć nic nie słyszeli Anglicy; z Canadyjskiej floty mógł pomyć nieprzyjacieli kilkanaście statków, i zniszczył wszystkie, inne uciekły, maytków naszych 120 zatrzymano.

Odebrawszy taką wiadomość Admiralicja, natychmiast ruszyła wszystkie telegrafy, przesyłając do portów rozkazy; ten między innymi, ażeby Adm. Louis z 6 okrętami lin. Niemieszkać wychodził pod żagle, i szukał nieprzyjacieli; a jeżeli nie znajdzie H. Buonaparte, starać się ma o spotkanie powracającego Willaumetz, ażeby do portów oyczystych lub Hiszpańskich wnieść nie mógł. To niemniej będzie celem wyprawy naszej, ażeby floty kupieckie z obu Indyi powracające, lub które do nich z Anglii są wysłane niedawno, bezpieczną żeglugę miały. Podobne rozkazy przesłane są do Adm. Cotton, Thornborough, S. Vincent, Collingwood, pod Brest, Rochefort, Lisboną, Cadix krążących. H. Buonaparte dwakroć był widziany od Anglików podczas wyprawy swojej; nigdy jednak nie mieliśmy zdarzonej do walczenia z nim sposobności.

Kapitan Amerykański powiada, że Willaumetz płynący blisko brzegów Virginii, spotkał inną flotę naszą kupiecką, i 15 z niej statków pomyanych spalił.

Żeglarzom Angielskim powiodło się nawzajem spotkać niedaleko Havany 27 statków Hiszpańskich, oliwą, cukrem, żywem srebrem ładownych; nieprzyjacieli unikając pomymania, obrał uderzyć prosto na brzegi, w przekonaniu, że okręta nasze unikać będą mielizny; jednak niektóre szalupy do lądu poszły, i 5 statków zapaliły. Flotta z Jamaiki powracająca, blisko Terranova 5 okrętów lin. widziała; te podobno były Adm. Willaumetz.

Lord Yarmouth nie powraca do Paryża, Lauderdale do Londynu; trwają negocjacje; skutek zawsze wątpliwy. Pisma nasze zbijać zaczęły opinią w Anglii i u Francuzów dziś powszechną, że do życia lub zgonu Foxa przywiązany jest pokój i wojna. Wielkie jest wprawdzie tego Ministra znaczenie i powaga; lecz Brytania W. ma interes, honor, bezpieczeństwo własne, ma związki polityczne z mocarstwami postronnymi, te od sposobu myślenia jednego człowieka nie zawisły. Słychać, że umowa d. 20 lipca w Paryżu podpisana potwierdzoną nie jest. To pewna, że od obrótu jaki wkrótce wziąć muszą interesa lądowe, zawisło powszechne uspokojenie narodów, albo przedłużenie wojny.

Synowiec Foxa Lord Holland wszedł do tajnej rady Koronney, i przysięgę wykonał; dowód że Minister chociaż chory nic z powagi swojej nie utracił. Interessa zagranicznego departamentu sam ułatwia po większej części za pomocą Lorda Moira, mieszka zaś w domie wiejskim X. Devonshire. Codziennie odprawiają się rady gabinetowe. Tę okoliczność na swój zysk obracając handlujący papierami, trudno wyliczyć, jakich nie rozsiewają wieści o zerwanych, zawieszonych, dokonanych, raz jeszcze odnowionych negocjacjach, wyznaczeniu Mar-

szalka Duróc, który ma, w Londynie traktat podpisywać, i inne tym podobne.

Wczora W. Kanclerz, Arcy B. Canterbury, i Lord Spencer jako Królewscy Kommissarze, odroczyli zwołanie Parlamentu na d. Października 9. Następcą tronu z X. Clarence wyiechali zwiedzić mając wiele prowincji Angielskich. Korweta flocie Canadyjskiej na straż przydana, przez czas nieiaki wytrzymała ogień Francuzki, sposobność dała niektórym statkom do ucieczki; wszystkie zaś ładowne były masztami, i materiałem potrzebnym do budowy okrętowej. Admiralicja nowy kommissarskiego do arsenałów Angielskich. D. 15 Sierpnia H. Buonaparte obchodził uroczystości; wszystkim ludziom na okręcie Veteran będącym, Francuzom i Anglikom porcją podwóyną dać kazano.

Doktor Jenner otrzymał bogaty podarunek w pieniądzech od obywateli Bengalu, w nadgodę wynalezionego szczepienia ospy krowiej, które dziś jest powszechne w Indyi wschodniej. Wielu kupców tutejszych wysyła okręta do S. Domingo, dla handlu z Murzynami od rządu pozwolonego. Lekarze Vaughan i Moselly drugą operacją uczynili Foxowi, dobywając wodę; odtąd Minister znacznie się polepszył; nie wątpimy bynajmniej, że w czasie krótszym nad mniemanie zdrów będzie.

Słychać, iż G. Miranda, z Trinitady wypłynął do Ameryki południowej na wiadomą wyprawę. Nie wiemy co sądzić o pogłosce dziś powszechnej, że przystępując do wielkiego przedsięwzięcia, ten wódz z Admiralem Cochrane podpisał umowę, przyrzekając Angielskie okręta, w nadgodę otrzymanych posiłków, jak najlepiej przyjmować w portach nowej RP, którą założyć postanowił w nowym świecie. To pewna, iż obywatele stanów zjednoczonych, którzy iemu pomoc ofiarowali w ludziach, pieniądzech, okrętach, dziś stoją przed sądem w New Yorck. Cokolwiek będzie, tymczasem rząd Hiszpański w Carracas ogłosił co następuje.

D. 27 Kwietnia G. Miranda, wzgardzony od Murzynów w S. Domingo, wysadził na ląd nasz 5 osob namiętnych lud do buntu. Nazajutrz Hiszpańskie statki potkały flotyllę jego, którą dostał u Amerykanów mieniących się przyjaciółmi Króla Katolickiego. Miranda haniebnie uciekł, 53 spółników opuszczając. D. 30 owych 5 szpiegów pomymano. W papierach znaleźliśmy liczne odezwy rząd krzywdzące, które złych obywateli zapalić mogły. Lecz takich jest mało. Odkryty zamysł dobrym, wszystkich uzbroił ku obronie powszechnej; głowę zbiega oszacowano, który przebiegł Europę, zostawiając po sobie ślady przekupstwa i podłości; brzegi nasze żołnierzem okryte; pomymani wkrótce surowy usłyszą wyrok; cieszymy się, że w całej liczbie żadnego Hiszpana nie było. Gdyby tylko śmiał lądować Miranda, nie ujdzie kary zasłużonej, tak wielką ochotą palamy wszyscy. Lecz tego nie uczyni człowiek chytry i lękliwy, który w zdarzeniu najpierwszym zawiodł ufność i nadzieję przyjaciół swoich.

Politycy nasi rozumieją, iż Brytania W. pokój podpisze, jeśli niepodległość Sycylii i Portugallii będzie upewniona; ale rząd Francuzki podziśdzień utrzymuje, iż Sycylia od Neapolu rozdzieloną być nie może, a Portugallia Hiszpanom dostać się powinna, w nadgodę 4 prowincji północnych dla X. Pokoju przeznaczonych.

FRANCYA.

PARYZ d. 30 Sierpnia. Trwają negocjacje z Anglikami; Lauderdale odbiera i wysyła gońców z Londynu. Pisma nasze utrzymać nie przestały, że na końcu Września święto pokoju obchodzić uroczystości będziemy, zapowiadając przybycie pod mury tej stolicy 150 t. żołnierza. Ale chociaż dawno wojska z Niemiec ustępować miały, i dawno są dywizjom wskazane drogi na powrót, mamy pewną wiadomość, że młodzież nowozaciężna spieszyć nie przestaje dla dopełnienia regimentów na prawy brzeg Renu; tamże idą amunicje, działa, kassy, administratorowie wojskowi, pod pozorem nowym, że Francja ma ogłosić wkrótce, iż kraj Federacją Renu zajęty nietykalnym być powinien, żadne więc obce wojsko wchodzić tam nie może; postępek przeciwny Napoleon za wypowiedzianą sobie wojnę poczyta. To pewna, że do obozu wytkniętego pod Meudon podziśdzień nad kilka regimentów nie wkroczyło.

Kommandant okrętu lin. Indomptable, Hubert poległ w Trafalgar, zostawił żonę i 6 dzieci; ci utrzymy-

wali się dotąd z szczupłej pensyi 600 franków. Podała nakoniec matka przez 10 letniego syna prozbę Napoleonowi; wnet iey pensya podwyższono do 1500 fr. dzieci będą wychowane kosztem skarbowym w Prytaneum.

Zamek Compiègne dawniej koronny, z przyległym lasem 30 t. morgów, podczas rewolucyi między dobra narodowe policzony, przeznaczony na sprzedaż, powraca znowu do rządzącego narodem. Z Madritu wiadomość przyszła, iż G. Miranda wylądował w prowincyi Wenezuela; wierzyć nie chcemy, ażeby ten człowiek mógł zgromadzić 4 t. zbroynych. Na początku Września Napoleon ma podróż przedsięwziąć do Frankfortu. Sejm nowy Xiążąt Federacyą Renu składających nie zacznie się podobno w d. przepisany, i odłożony będzie do Pazdziernika; na ten czas Kardynał Fesch ztąd oddali się do Niemiec.

Murat z Dusseldorf przysłał doniesienie, że d. 15 przy obchodzie uroczystym odebrał hold od XX. Salm Horsmar Looz Wazzallów Berg i Clivii. Listy Lisbońskie zwiastują, że Kapitan L' Hermite po zakończonej wyprawie na brzegach Afrykańskich, zawinął do portu Brezylijskiego S. Salvador, i przedawszy Portugulczykom za mierną cenę 1300 Murzynów znalezionych na statkach miasta Liverpool, udał się na wyprawę nową, w pierwszej poymawszy Anglikom więcej 40 okrętów kupieckich. We wszystkich portach Francuzkich takie było uczynione rozrządzenie, że d. 15 o iednej godzinie prawie, spuszczone na morze większe lub mniejsze okręta wojenne nowo zbudowane.

Wyrachowano; że utrzymywanie szpitalów Francuzkich w r. 11 kosztowało 2 mill. 44 t. fr. w r. 12 2 mill. 225 t. w r. 13 2 mil. 745 t. Napoleon Ambassadorowi Porty Ottomańskiej darował tabakierę bogato bryllantowaną; portret iest ukryty, ze względu że prawo Muzulmanom noszenia onego zabroniło. Przed kilko d. w Surene odprawiła się uroczystość od Róży nazwana. Po mszy mianey od Kardynała Maury, małżonka Józefa Bonaparte oddawała różę Paniencie wiejskiej, której sądownie przyznano pierwszeństwo w obyczajach i cnotcie.

Miasto Lyon postać nową bierze; wielu kupców Włoskich, Niemieckich, Szwajcarskich na osadę przybyło; rozproszeni rewolucyą fabrykanci powracają z miejsc dalekich; zburzone Jakobinów ręką domy, z gruzów powstały, rękodzieła coraz bardziey kwitujące, chociaż nie powróciły ieszcze do stanu dawnego, dostarczają iednak wiele towarów handlowi zagranicznemu i wewnętrznemu; lecz te wszystkie odmiany i poprawy niezmiernie kosztują skarbowi. Marseille zyskuje dziś nie mało na handlu Tureckim, i Genuą; oddaliły się od brzegów naszych eskardy Angielskie, dając okrętom narodów obojętnych wolność zawiania do obu portów.

W Toulonie robota idzie z pośpiechem nadzwyczajnym, iakbyśmy nie myslili o pokoju. Straciła Francya r. 1793 wielką flotę w tym porcie przez zdradę Anglikom wydaną; straciła drugą ztąd wysłaną r. 1798 w Abukir; z trzeciej którą w r. 1805 wyprowadził Adm. Villeneuve, ledwie ieden lub drugi okręt został w Cadix. Uzbiera się teraz czwarta, która zginionym nie ustąpi liczbą i wielkością okrętów; iuż kilka statków na morze wyszło zmierzając do Civitavecchia i Neapolu, za temi wkrótce ma wyniść eskadra cała, na wyprawę Sycylijską, iak rozumiemy; gdyż niepodobno będzie armią lądową z Neapolu do wyspy przeprowadzić, dopoki Sidney Smith z ciałniny Messyńskiej oddalony nie zostanie.

BATAWSKA RP.

HAGA d. 30 Sierpnia. G. Michaud z Paryża rozkaz odebrał, woyska nasze i Francuzkie do brzegów Ems rzeki wysłane, cofnąć ku granicom. Jest pogłoska, że Lord Lauderdale raz ieszcze prosił o pasporta, mając powracać do Londynu. Ludwik Buonaparte z Aix la Chapelle za kilka d. do nas przybędzie; gwardyą według przepisu nowego dopełniać zaczął Minister wojenny

AMSTERDAM d. 2 Wrz. Ponieważ woyska Pruskie w liczbie znaczney zgromadzać się zaczęły w Cyrkule Westfalskim, wniesiono, że między rządem Francuzkim i dworem Berlińskim są nieporozumienia, które negocyacya ułatwić miała. To pewna, iż G. Blucher kommanderujący w Munster szpital obozowy odesłał do Osnabruck, wybiera w kraju rekrutów i konie, kassy, archiwa uwo-

zić każe w głąb Niemiec, do żołnierzy swoich dał odezwę, przypominając, że są dziećmi W. Fryderyka, po których ma prawo spodziewać się oycyzna i Europa, że chwałę na przeszłych woynach nabytą, świetniejszą następcom podać potrafią. Słychać, że woyska Pruskie zgromadzą się wkrótce pod Lipstadt, gdzie ma przybyć Fryderyk 3.

Admirał Verhuel pojechał do Texel, pomagając Adm. De Winter w urzędzeniu floty Batawskiej; między innymi ma być uformowany korpus grenadyerów wodnemi zwanymi, do którego wybor unterofficyerów i maytków zciągniono w Helvoetsluys.

PRUSSY.

BERLIN D. 9 Września. GM. Laurens został tymczasowym kommandantem stolicy naszej; po wyjściu innych regimentów garnizon składających, gwardya nie wprzód ruszy, aż Król udać się zechce do iednego z obozów. Powszechnie iest rozumienie, że główna potęga Pruska zgromadzi się w Saxonii, do której Elektor przyłączyć ma 30 t. żołnierzaswego. O Federacyi północney wiele mówią; pisano o weyściu do niej Elektorów Saskiego i Hesse Cassel, dotąd iednak rząd milczy o tém; za przykładem iego nic nie powiemy, czekając iezeli czas nie rozwiąże zagadki, iaki iest zamiar nadzwyczajnych obrótów woyska naszego.

Z Constantinopola wiadomość odbieramy, że Bielefeld poseł Fryderyka 3 od Ministrów Porty przez notę uwiadomiony został, d. 17 Lipca, iż odtąd wolno będzie okrętom Pruskim płynąć na morze Czarne i ztamtąd powracać; mocni są poddani Fryderyka 3 prowadzić handel w państwach Ottomańskich lądem i wodą, na wzór nayprzyjaźniejszych narodów, i iako nayprzyjaźniejsi będą przyjmowani na każdym miejscu, ponieważ rozumie Sułtan, że takie związki mogą być pożyteczne obu Mocarstwom.

Regimenta z Marchii Brandeburskiej i stolicy naszej ruszone, stanęły obozem między Burg i Magdeburgem; Szląskim kazano zbliżać się do Saskich granic. X. Hohenlohe odprawiwszy rewiał w Bareuth, pospieszył do Wrocławia. Półki Hannover zastępujące poszły w stronę kraju południową; straż miast oddana obywatelom; prowincya procz koni, bardzo wiele furazju Prusakom dostarczyła.

RZESZA NIEMIECKA.

GREIFSWALD d. 30 Sierpnia. G. Adjutant Loewenhielm donosił Królowi, że gdy d. 27 dywizya woysk Szwedzkich pod kommandą iego zbliżyła się do granic Lawenburgskich, natychmiast żołnierz Pruski ustąpił z kraju całego, zabierając wszystko co było własnością iego. Major Chapman wysłany od Graffa Loewenhielm do kommandanta Pruskiego, usłyszał, że równym sposobem Szwedzi po przyjacielisku będą przyjętemi, gdy zechcą przechodzić Elbę; iakoż d. 28 rzekę przejść zamysłali.

HANAU d. 28 Sierpnia. Elektor Hesse Casselski bez wątpienia przystępuje do Federacyi Niemiec północnych, pod dyrekcyą dworu Berlińskiego. W Dreźnie zaczęte są negocyacye. Elektor obojętność zachować pragnie.

MUNCHEN d. 28 Sierpnia. Minister Berthier z rozkazu Napoleona rządowi Bawarskiemu wyliczył milion franków, która summa rozdana być ma obywatelom kraju naszego uciążonym naybardziey przez kwaterunek żołnierza Francuzkiego od 10 miesięcy, i zubożonym. Na wypłacenie żołdu zaległego armii 5 mill. fr. przysłano z Strasburga. Jeńce Austriacy dotąd w Cyrkule Szwabskim zatrzymani, wkrótce powrócą do oycyzny. G. Rheinwald za rozkazem wojennego Ministra dzieli teraz wszystkich na małe kolumny, każda od głów 400, które pod strażą Bawarczyków i Francuzów do Burghausen odprowadzone będą; tym czasem kazano zgromadzić wszystkie dywizye do Ulm i Friedberg, do Landsberg i Donauwerth. Jest wiadomość, że rząd Francuzki wezwał wszystkich Xiążąt do Federacyi Reńskiej wchodzących, ażeby każdy trzymał w gotowości do ruszenia na pierwsze hasło pewną liczbę żołnierza swojego, iaką obowiązany iest przymierzem dostarczać ku obronie polspolitey.